

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 65/2021-69

Ústavný súd Slovenskej republiky senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Lašákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, IČO 36 862 711, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. David Soukeník, LL.M., proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Cob 68/2020, 4 Cob 69/2020 z 24. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Cob 68/2020 a č. k. 4 Cob 69/2020 z 24. septembra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Cob 68/2020 a č. k. 4 Cob 69/2020 z 24. septembra 2020 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Prešove **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **680,74 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti veci

1. Ústavnému súdu bola 23. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie čl. 2 ods. 3 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 Cb 54/2019 zo 14. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu I“), ako aj jeho uznesením č. k. 7 Cb 54/2019 z 18. júla 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu II“) a tiež uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Cob 68/2020 a č. k. 4 Cob 69/2020 z 24. septembra 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalobkyňa“ alebo „zúčastnená osoba“), sa žalobou zo 6. júna 2019 domáhala proti sťažovateľke (žalovanej) určenia jednotkových cien v žalobe špecifikovaných energetických komodít a služieb, ako aj ich množstva, t. j. podstatných náležitostí kúpnych zmlúv, podľa ktorých by mala sťažovateľka (predávajúca) tieto komodity a služby dodávať žalobkyni (kupujúcej). V právnej veci žaloby sa vedie na okresnom súde konanie pod sp. zn. 7 Cb 54/2019.

3. Na základe návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia z 9. apríla 2020 podľa relevantných ustanovení § 324 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) uznesením okresného súdu I bola uložená sťažovateľke povinnosť 1. zabezpečiť pre žalobkyňu v roku 2020 nerušenú a priebežnú dodávku tam špecifikovaných energetických komodít a služieb [napr. teplo, chlad, tlakový vzduch, dusík, voda, pozn. (ďalej len „energetické komodity“)] v tam špecifikovaných množstvách oproti 2. povinnosti žalobkyne uhrádzať sťažovateľke za ňou dodávané energetické komodity zálohové (preddavkové) platby týždenne v sume 142 140 eur s daňou z pridanej hodnoty.

4. Sťažovateľka 5. mája 2020 podala proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia riadne a včas odvolanie, ktorým žiadala toto uznesenie zmeniť a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť alebo toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobkyňa 15. júna 2020 s poukazom na uzavretie zmluvy č. 1/2020 z 23. mája 2020 medzi ňou a sťažovateľkou, predmetom ktorej bola okrem iných dohoda o jednotkových cenách a množstve energetických komodít a služieb dodávaných sťažovateľkou žalobkyni na obdobie od 1. júna 2020 do 31. decembra 2020, úprava ich vzájomných vzťahov, pokiaľ ide o dodávky energetických komodít a služieb za obdobie od 1. januára 2020 do 31. mája 2020 a tomuto obdobiu

predchádzajúce obdobia, a súčasne s poukazom na to, že sťažovateľka 23. mája 2020 priebežnú dodávku energetických komodít pre žalobkyňu opäť obnovila, podala návrh na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením okresného súdu I. Uznesením okresného súdu II bolo uznesenie okresného súdu I zrušené.

6. Sťažovateľka podala aj proti uzneseniu okresného súdu II včas odvolanie, ktorým žiadala toto uznesenie zmeniť a návrh žalobkyne na zrušenie neodkladného opatrenia zamietnuť.

7. Uznesením krajského súdu bolo o odvolaniach sťažovateľky rozhodnuté tak, že 1. odvolanie proti uzneseniu okresného súdu II bolo odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou a 2. odvolacie konanie proti uzneseniu okresného súdu I bolo zastavené.

Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 23. októbra 2020.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka namietané porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj označeného práva podľa dohovoru odôvodnila najmä nesprávnym procesným postupom v konaní, pokiaľ bolo uznesením okresného súdu II rozhodnuté o zrušení neodkladného opatrenia tak, že dôvody na jeho ďalšie trvanie odpadli skôr, ako bola vec predložená na rozhodnutie krajskému súdu o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I, t. j. s cieľom preskúmať a rozhodnúť, či zákonné predpoklady (dôvody) na nariadenie neodkladného opatrenia v čase jeho nariadenia vôbec boli dané, čím bolo porušené, resp. odňaté jej procesné právo podľa § 357 písm. d) CSP na odvolací (vecný) prieskum uznesenia okresného súdu I a súčasne aj právo podľa § 357 písm. e) CSP na odvolací prieskum uznesenia okresného súdu II.

9. Sťažovateľka v nadväznosti na už uvedenú argumentáciu vo vzťahu k 1. výroku uznesenia krajského súdu ďalej namieta, že:

9.1. v okolnostiach preskúmvanej veci jej uznesenie okresného súdu II spôsobuje materiálnu ujmu, pretože zhoršuje jej právne postavenie (práve uznesenie okresného súdu II bolo dôvodom zastavenia ňou vyvolaného odvolacieho konania proti uzneseniu okresného súdu I, a tým zmarenia jeho vecného prieskumu, pozn.), a preto nemôže byť považované za rozhodnutie v jej prospech, proti ktorému nie je oprávnená podať odvolanie,

9.2. uznesením okresného súdu II bolo rozhodnuté o návrhu žalobkyne na zrušenie neodkladného opatrenia v rozpore s § 339 CSP, pokiaľ okresný súd predtým tento návrh nedoručil sťažovateľke na vyjadrenie, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom [pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 201/2011 z 11. júla 2012 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“) pod R 62/2013],

9.3. okresný súd neodkladné opatrenie zrušil napriek tomu, že podľa zmluvy č. 1/2020 zmarenie rozhodnutia krajského súdu o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I žalobkyňou

sa bude považovať za jej podstatné porušenie, čím bola sťažovateľka významným spôsobom znevýhodnená.

10. Sťažovateľka vo vzťahu k 2. výroku uznesenia krajského súdu tvrdí, že:

10.1. aj keď uznesenie okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia nie je rozhodnutím konečnej povahy, jeho následky nemá reálne ako napraviť alebo odstrániť v rámci všeobecného súdneho konania o žalobe, resp. vo veci samej (pozri body 63 a 64 ústavnej sťažnosti), pričom žalobkyňa si práve na základe uznesenia okresného súdu I pre porušenie tam uložených povinností sťažovateľke uplatňuje proti nej nárok na náhradu škody za obdobie od 17. apríla 2020 do 30. apríla 2020 a následne od 10. mája 2020 do 23. mája 2020 v celkovej sume 1 547 200 eur,

10.2. sťažovateľka tak má na vecnom odvolacom prieskume uznesenia okresného súdu I krajským súdom legitímny záujem,

10.3. okresný súd neodkladným opatrením porušil princíp zmluvnej autonómie, keď sťažovateľke uložil povinnosť zabezpečiť pre žalobkyňu nerušenú a priebežnú dodávku energetických komodít bez existencie zmluvného základu a navyše bez uloženia vzájomnej povinnosti žalobkyne uhrádzať sťažovateľke kúpnu cenu napriek tomu, že žalobkyňa začiatkom roka 2020 (na základe predchádzajúceho neodkladného opatrenia, pozn.) takmer úplne prestala vykonávať platby za sťažovateľkou dodávané energetické komodity,

10.4. okresný súd pri nariadení neodkladného opatrenia nerešpektoval záväzný právny názor krajského súdu formulovaný v jeho uznesení č. k. 7 Cob 21/2020 z 8. apríla 2020 v právnej veci žaloby, podľa ktorého by *„výška zálohovej platby mala byť určená ako priemer medzi požiadavkami sporových strán“*, čím závažne pochybil, keď uviedol, že spor týkajúci sa sumy zálohovej platby je nepatrný, a zálohovú platbu určil výlučne v sume navrhovanej žalobkyňou.

11. Z už uvedených dôvodov sťažovateľka považuje uznesenie okresného súdu I, uznesenie okresného súdu II, ako aj uznesenie krajského súdu za zjavne svojvoľné a arbitrárne.

12. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 65/2021-23 z 11. februára 2021 ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu prijal na ďalšie konanie. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo zvyšnej časti odmietol.

13. Ústavný súd 9. marca 2021 vyzval krajský súd na vyjadrenie k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd zároveň prípisom zo 14. apríla 2021 upovedomil žalobkyňu o práve vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

14. Vyjadrenie krajského súdu bolo ústavnému súdu doručené 25. marca 2021. Krajský súd v ňom s poukazom na vyjadrenie predsedníčky senátu (zákonnej sudkyne JUDr. Anny Ilčinovej) v predmetnej veci, s ktorým sa stotožnil, v podstatnom uviedol, že všeobecný súd konal v medziach svojej právomoci, jeho úvahy napísané v dôvodoch rozhodnutia vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, majúce oporu v obsahu spisového materiálu. Krajský súd prejav nespokojnosti sťažovateľky nepovažoval za relevantný. Predsedníčka senátu v pripojenom vyjadrení v podstatnom uviedla, že krajský súd po predložení veci na rozhodnutie o odvolaniach sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I a uzneseniu okresného súdu II „*Ako prvotnú riešil... otázku procesnej prípustnosti odvolaní...*“. Výsledok riešenia je podrobne opísaný v odôvodnení uznesenia krajského súdu, na základe čoho ústavnú sťažnosť nepovažuje za dôvodnú. V závere krajský súd vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

15. Zúčastnená osoba vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti doručenom ústavnému súdu 28. apríla 2021 po opise genézy veci a vzájomných vzťahov medzi ňou a sťažovateľkou medzi inými uviedla, že:

15.1. uznesenie krajského súdu je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí a keďže z tohto dôvodu bolo proti nemu podľa § 420 písm. f) CSP prípustné dovolanie, je ústavná sťažnosť pre nevyčerpanie dostupného a účinného prostriedku nápravy neprípustná,

15.2. podľa judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 741/2017, II. ÚS 447/2017, II. ÚS 340/2015, I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013, I. ÚS 191/2019) ústavný súd ako nezávislý orgán ochrany ústavnosti sa spravidla nepovažuje za oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach, resp. do týchto zasahuje iba v ojedinelých prípadoch za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu,

15.3. uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 90/2018 z 1. februára 2018 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky v inej veci nariadeného neodkladného opatrenia na takmer rovnakom skutkovom základe s poukazom, že nejde o konečné meritórne rozhodnutie, odmietnutá ako zjavne neopodstatnená,

15.4. konanie na okresnom súde pôvodne vedené pod sp. zn. 7 Cb 54/2019 vo veci samej, v rámci ktorého bolo uznesením okresného súdu neodkladné opatrenie nariadené, bolo pre späťvzatie žaloby zo strany žalobkyne 30. novembra 2020 uznesením okresného súdu č. k. 7 Cb 54/2019 z 3. decembra 2020 zastavené (toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25. januára 2021),

15.5. sťažovateľka nielenže nepreukázala, že by uznesením krajského súdu došlo k takému porušeniu jej práv, ktoré by nebolo napravitel'né v rámci konania vo veci samej, ale o dosiahnutie takejto nápravy sa ani len nepokúsila,

15.6. sťažovateľke uznesením okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia nebola spôsobená žiadna materiálna ujma a uznesenie okresného súdu II o zrušení neodkladného opatrenia je rozhodnutím v prospech sťažovateľky, proti ktorému odvolanie nie je prípustné,

15.7. dôsledkom uzavretia zmluvy č. 1/2020 medzi sťažovateľkou a zúčastnenou osobou v čase vydania uznesenia okresného súdu II dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia už pominuli,

15.8. zúčastnená osoba (žalobkyňa) podaním návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia zmluvu č. 1/2020 neporušila,

15.9. uznesenie okresného súdu I z 15. októbra 2020 o nariadení neodkladného opatrenia je „*len jedným zo štyroch titulov nároku... na náhradu škody*“ uplatnenej zúčastnenou osobou proti sťažovateľke v sume 1 547 200 eur, pričom tento (nárok) bol uplatnený až výzvou z 15. decembra 2020,

15.10. keďže uznesenie okresného súdu I sa stalo vykonateľným jeho doručením, ak by aj krajský súd na základe odvolania sťažovateľky toto uznesenie zrušil, „*nemalo by to dopad na zodpovednosť sťažovateľa za porušovanie povinností nariadených predmetným vykonateľným neodkladným opatrením do momentu takého zrušenia*“.

16. Podľa názoru zúčastnenej osoby rozhodnutím krajského súdu nemohlo dôjsť k procesnému excesu zakladajúcemu porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru.

III.3. Replika sťažovateľky:

17. Právny zástupca sťažovateľky sa k vyjadreniu krajského súdu a vyjadreniu zúčastnenej osoby vyjadril podaním (replikou) doručeným ústavnému súdu 14. mája 2021, z obsahu ktorého vyplýva, že na svojej argumentácii v ústavnej sťažnosti naďalej zotrúva. Na zdôraznenie jej správnosti zároveň uviedol, že o jednotlivých podaniach má príslušný súd rozhodovať v poradí, v akom boli tieto súdu doručené, t. j. prednostne malo byť rozhodnuté o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia, a nie o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia, medzi ktorými sú významné rozdiely s hmotno-právnymi dôsledkami. Krajský súd „*... žiadnym spôsobom nevyvetlil, prečo uprednostnil rozhodovanie o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia pred rozhodovaním o skôr podanom odvolaní proti neodkladnému opatreniu, resp. pred predložením tohto odvolania na rozhodnutie odvolaciemu súdu*“. Podľa tvrdenia sťažovateľky o pominutí (odpadnutí) dôvodov nariadeného neodkladného opatrenia nemožno uvažovať tam, kde tieto dôvody nikdy neexistovali, tak ako to je aj v tu preskúmvanej veci. Návrh na zrušenie neodkladného opatrenia je podľa názoru sťažovateľky možné podať a o ňom rozhodnúť až po tom, čo rozhodnutie, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené (uznesenie okresného súdu I), nadobudlo právoplatnosť: „*... Do momentu nadobudnutia právoplatnosti neodkladného opatrenia má žalobca k dispozícii iný právny prostriedok, ktorým je späťvzatie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia... súd mal správne posúdiť návrh zúčastnenej osoby v postavení žalobcu (navrhovateľa) nie ako návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ale ako späťvzatie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.*“

Pokiaľ ide o zúčastnenou osobou uplatnený nárok na náhradu škody, sťažovateľka uvádza, že „*... na rozdiel od porušenia povinnosti uloženej neodkladným opatrením by musela zúčastnená*

osoba porušenie povinností z ostatných troch titulov v prípadných konaniach riadnym dokazovaním preukazovať...“. Prípadné zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením okresného súdu I v rámci konania o odvolaní sťažovateľky proti nemu pre jeho nezákonnosť by znamenalo, že sťažovateľka nemohla porušiť žiadnu ním uloženú povinnosť. Z uloženia povinnosti nezákonným rozhodnutím totiž nemožno vyvodzovať jeho porušenie. V závere sťažovateľka vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

18. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie ústavnej sťažnosti ústavným súdom

19. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto preskúmava len to, či orgán verejnej moci ten-ktorý zákon nevyložil spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

20. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

21. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa tvrdí, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

22. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu

zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

23. Spôsob výkladu právnej normy v konkrétnom prípade je ústavne súladný, ak ani jeho zovšeobecnenie do podoby všeobecne uplatňovaného pravidla (ktoré by bolo súčasťou všeobecne formulovanej právnej normy) a následné uplatňovanie by neviedlo v iných situáciách, resp. okolnostiach k porušeniu základných práv. Uplatňovanie tohto princípu pri posudzovaní ústavnosti výkladu právnej normy zabezpečuje, aby ústavný súd ako ústavne súladný „neschválil“ spôsob výkladu právnej normy, použitie ktorého by v iných okolnostiach viedlo k porušeniu základných práv (m. m. I. ÚS 236/06, známe tiež ako Schumannova veta).

24. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením alebo zabezpečovacím opatrením veľmi zdržanlivo, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (m. m. IV. ÚS 82/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

25. Uvedené zásady o vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z týchto hľadísk preto posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu.

26. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu rozhodnutie odvolacieho (krajského) súdu vydané v priebehu konania vo veci samej, ktorým bolo potvrdené (prípadne zmenené) rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia, nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, a preto proti takémuto rozhodnutiu nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné (pozri rozhodnutie uverejnené v zbierke pod R 21/2018 a rozhodnutia najvyššieho súdu pod sp. zn. 3 Cdo 157/2017, 3 Cdo 167/2017, 8 Cdo 83/2017).

Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (§ 325 ods. 1 CSP).

Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu. V predmetnej veci však napadnuté uznesenie krajského súdu o odvolaniach sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného konania po začatí konania vo veci samej a uzneseniu okresného súdu II o zrušení tohto neodkladného opatrenia (v čase vydania ktorého ešte stále prebiehalo konanie vo veci samej,

pozn.) nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

27. Krajský súd odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu II o zrušení neodkladného opatrenia posúdil podľa § 386 písm. b) CSP ako podané neoprávnenou osobou. Krajský súd totiž zastával názor, že zrušenie neodkladného opatrenia, ktorým bola sťažovateľke (žalovanej) uložená povinnosť, je rozhodnutím v jej prospech, a preto na podanie takéhoto odvolania sťažovateľka nemala oprávnenie. Uznesenie okresného súdu II podľa krajského súdu tak nadobudlo právoplatnosť 23. júna 2020.

28. Krajský súd odvolacie konanie o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia s poukazom na § 370 ods. 1 a 2 CSP zastavil. Svoje rozhodnutie v tejto časti odôvodnil najmä tým, že aj keď žalobkyňa (zúčastnená osoba) svoj návrh na nariadenie neodkladného späť nevezala, ale podala návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ktorému bolo vyhovené, a tým sa dosiahol rovnaký procesný výsledok ako pri späťvzatí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Podľa názoru krajského súdu tak nadobudnutím právoplatnosti uznesenia okresného súdu II o zrušení neodkladného opatrenia bol dosiahnutý výsledok, ktorý žalovaná (sťažovateľka) podaním odvolania proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia očakávala, t. j. jeho zrušenie. Pretože akékoľvek rozhodovanie o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia krajským súdom po jeho právoplatnom zrušení (uznesením okresného súdu II) bolo bez právneho či vecného významu, krajskému súdu neostalo nič iné, než toto odvolacie konanie zastaviť.

29. Podľa § 334 CSP súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

30. Podľa § 339 CSP v prípadoch neodkladného opatrenia podľa § 334 a § 338 majú dotknuté subjekty právo vyjadriť sa k návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia.

31. Podľa § 357 písm. d) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

32. Podľa § 357 písm. e) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia.

33. Podľa § 370 ods. 1 CSP ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia.

34. Podľa § 370 ods. 2 CSP súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví.

35. Ústavný súd po preskúmaní uznesenia krajského súdu dospel k názoru, že jeho závery sú v okolnostiach vzniknutej procesnej situácie arbitrárne. V danej súvislosti je potrebné zdôrazniť, že kým predmetom konania o nariadení neodkladného opatrenia a následného odvolacieho konania

je posúdenie, či dôvody na vydanie neodkladného opatrenia sú, resp. boli vôbec dané, predmetom konania o zrušenie neodkladného opatrenia a prípadného následného odvolacieho konania je posúdenie toho, či dôvody nariadeného neodkladného opatrenia odpadli, čo je diametrálny rozdiel. A teda celkom logicky riešenie otázky, či podmienky, že dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia boli vôbec dané, predchádza riešeniu otázky, či dôvody inak opodstatnene nariadeného neodkladného opatrenia následne odpadli.

Inými slovami, riešenie odpadnutia dôvodov nariadeného neodkladného opatrenia je závislé *a priori* od vyriešenia, či vôbec dôvody na jeho nariadenie v čase nariadenia boli dané. Podľa názoru ústavného súdu za predpokladu, že žalobkyňa podala návrh na zrušenie neodkladného opatrenia (a nie späťvzatie návrhu na jeho nariadenie), sťažovateľka bola v rozpore s § 357 písm. d) CSP procesným postupom krajského súdu pripravená o odvolací vecný prieskum uznesenia okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia (prieskum, či vôbec zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia boli dané, pozn.). Sťažovateľke tak vznikla ujma materiálnej povahy spočívajúca v jej znevýhodnení, resp. v zhoršení jej právneho postavenia, dôsledkom čoho v okolnostiach preskúmvanej veci uznesenie okresného súdu II o zrušení neodkladného opatrenia, ktoré malo byť dôvodom na zastavenie odvolacieho konania proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia, nemôže byť bez ďalšieho považované za také, ktoré je v prospech sťažovateľky, a ňou podané odvolanie proti tomuto uzneseniu podané ako neoprávnenou osobou. Totiž uznesenie okresného súdu II o zrušení neodkladného opatrenia nemôže byť v prospech sťažovateľky, ak má byť prekážkou pre odvolací vecný prieskum uznesenia okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia. Ak okresný súd pred vydaním uznesenia okresného súdu II o zrušení neodkladného opatrenia návrh žalobkyne na zrušenie neodkladného opatrenia, tak ako mu to ukladá § 339 CSP, sťažovateľke (žalovanej) s cieľom vyjadrenia ani nedoručil, sťažovateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Záver o nesprávnosti zvoleného procesného postupu krajského súdu platí o to viac, že odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia bolo podané 5. mája 2020, kým návrh na zrušenie neodkladného opatrenia žalobkyňou bol podaný až 15. júna 2020. Navyše ak by zo strany žalobkyne (zúčastnenej osoby) nedošlo k podaniu návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia, ale k späťvzatiu návrhu na jeho nariadenie, je namieste postup podľa § 370 ods. 1 a 2 CSP.

36. Je pravdou, že uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 90/2018 z 1. februára 2018, ktorým bola ústavná sťažnosť sťažovateľky odmietnutá ako zjavne neopodstatnená (záverov ktorého sa zúčastnená osoba vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti dovoľáva), sa týka inej veci nariadeného neodkladného opatrenia na takmer rovnakom skutkovom základe, avšak oproti tu preskúmvanej veci s tým podstatným rozdielom, že prvostupňové rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia bolo na základe odvolania sťažovateľky (žalovanej) vecnému prieskumu odvolacieho súdu podrobené. Z tohto dôvodu nie sú tam formulované ústavnoprávne závery ústavného súdu na tu preskúmvanú vec aplikovateľné.

37. Pokiaľ zúčastnená osoba vytýka sťažovateľke, že táto sa nedomáhala dosiahnutia nápravy následkov nariadeného neodkladného opatrenia v rámci konania vo veci samej, ústavný súd dodáva, že konanie vo veci samej bolo zastavené až po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia krajského súdu práve pre späťvzatie žaloby zo strany zúčastnenej osoby (žalobkyne). Keďže k tomu došlo pred prvým pojednávaním, podľa § 146 ods. 1 CSP na (prípadný) nesúhlas sťažovateľky (žalovanej) so späťvzatím žaloby sa neprihliada. Zastavením konania pre späťvzatie žaloby zanikla možnosť, aby vo veci samej bolo rozhodnuté po riadne vykonanom dokazovaní konečným meritórnym rozhodnutím. V okolnostiach preskúmvanej veci namietané porušenie základných a iných práv uznesením krajského súdu je takým porušením, ktoré už nie je napravitel'né či odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu v konaní vo veci samej a už vôbec nie pred začatím tohto konania.

38. Z pohľadu ústavnoprávneho teda treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmavať príslušné právne predpisy a prax *in abstracto*, ale obmedziť sa nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu s cieľom zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

39. Ústavný súd považoval v okolnostiach posudzovanej veci za rozhodné posúdenie otázky vzájomnej konkurencie odvolania podľa § 357 písm. d) a § 357 písm. e) CSP. Totiž pre prípad, že by krajský súd po odvolacom vecnom prieskume uznesenia okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia dospel k záveru, že zákonné dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia neboli dané, uvažovať o ich pomnutí na účely rozhodnutia o jeho zrušení (uznesením okresného súdu II) je bez akéhokoľvek právneho významu. Opačná úvaha krajského súdu, ktorou *a priori* dospel k názoru, že uznesenie okresného súdu II o zrušení neodkladného opatrenia je v prospech sťažovateľky, čím automaticky vylúčil nielen odvolací vecný prieskum tohto rozhodnutia, ale aj uznesenia okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia, je v zjavnom rozpore s pravidlami formálnej a právnej logiky, dôsledkom čoho uznesením krajského súdu došlo k takému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

40. Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach (predtým o predbežných opatreniach) neznamena, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu ústavným súdom. O zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením veci možno hovoriť spraviť vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, že dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej

logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (m. m. III. ÚS 502/2011, III. ÚS 104/2013).

41. Ústavný súd tak z už uvedených dôvodov dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky (bod 1 výroku nálezu).

V.

Zrušenie uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, primerané finančné zadost'učinenie

42. Ústavný súd na základe zistenia, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

43. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

44. Sťažovateľka požadovala priznanie primeraného finančného zadost'učinenia od krajského súdu v sume 500 eur. Tejto časti ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť (bod 4 výroku nálezu). Podľa názoru ústavného súdu vyslovením porušenia práv sťažovateľky v spojení so zrušením uznesenia krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie bola ujma, ktorá sťažovateľke nesprávnym uznesením krajského súdu vznikla, dostatočne kompenzovaná.

VI.

Trovy konania

45. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľky si nárok na náhradu trov konania uplatnil.

46. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za tri úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti (vykonané v roku 2020) a podanie repliky sťažovateľky (vykonané v roku 2021), vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola v sume 1 062 eur, pokiaľ išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2020, a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola v sume 1 087 eur, pokiaľ išlo o úkon právnej služby vykonaný v roku 2021. Odmena za jeden úkon právnej služby v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje za rok 2020 sumu 177 eur a za rok 2021 sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu

s režijným paušálom (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za rok 2020 v sume 10,62 eur a za rok 2021 v sume 10,87 eur predstavuje za tri úkony právnej služby spolu sumu 567,28 eur. Trovy právneho zastúpenia v sume 567,28 eur sa v danom prípade (keďže právny zástupca sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty) zvyšujú o 20 %. Celkove teda trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 680,74 eur (bod 3 výroku nálezu).

47. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

48. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu